

PRAVOSUDNI MONITOR

PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE O REFORMAMA U PRAVOSUĐU

BROJ
7
APRIL

SADRŽAJ

TEMA 1

Vesna Medenica slobodna da se kreće Crnom Gorom, osam sudija svjedočilo u njenu korist

TEMA 2

Odgovornost sudija i državnih tužilaca u Crnoj Gori – rijetka pojava

TEMA 3

Veting u Moldaviji – u martu tri kandidata dobila crveni karton

TEMA 4

Zatvaranje Poglavlja 23: Šta još Crna Gora treba da ispuni u oblasti pravosuđa?

TEMA 5

Povećanje zarada sudija i državnih tužilaca

TEMA 6

Sudski savjet nije dozvolio "bijeg" sudija iz Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici

TEMA 7

Varnice na relaciji Ustavni sud - Vrhovni sud, zajednički sastanak moguće rješenje

TEMA 8

HRA na sastanku sa članovima Venecijanske komisije

KRATKE VIJESTI

TEMA 1

VESNA MEDENICA SLOBODNA DA SE KREĆE CRNOM GOROM, OSAM SUDIJA SVJEDOČILO U NJENU KORIST

Viši sud u Podgorici je nakon skoro dvije i po godine ukinuo zabranu napuštanja opštine Kolašin bivšoj predsjednici Vrhovnog suda Vesni Medenici. Ona će moći slobodno da se kreće po Crnoj Gori, jer nema objektivno utvrđene opasnosti da će pobjeći. Ustavni sud je još u februaru prošle godine prihvatio žalbu Medenice i utvrdio da joj je povrijeđeno pravo na slobodu kretanja.

U aprilu je nekadašnjoj čelnici crnogorskog sudstva, optuženoj da je dio kriminalne grupe koju je organizovao njen sin Miloš, kao i drugim optuženima, nastavljeno suđenje pred podgoričkim Višim sudom.

Bivša sutkinja Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Vučković je na ročištu 14. aprila saopštila da se Vesna Medenica, dok je bila čelnica tog suda, interesovala za tri predmeta - *Cijevna komerc*, *Carine* i *Port of Adria*, ali da nije vršila pritisak na ishod.

Ipak, predsjednica specijalnog sudećeg vijeća, sutkinja Vesna Kovačević, Vučkovićevoj je ukazala na razlike u odnosu na iskaz koji je dala u decembru prošle godine. Tada je Specijalnom državnim tužilaštvu saopštila da je iz interesovanja Vesne Medenice zaključila da se „zalaže za donošenje odluke u korist preduzeća *Cijevna komerc*“.

Nastavljeno suđenje Vesni Medenici. Aktuelne i bivše sudije negirale da je nekadašnja predsjednica Vrhovnog suda uticala na njihove odluke.

Vučkovićeva je objasnila da je moguće da se tad nije dobro izrazila i da je u pitanju bila „igra riječi“.

Dan kasnije, na ročištu su se pojavile sutkinje Vrhovnog suda i Višeg suda u Podgorici Nataša Božović i Sonja Drašković. Obje su kazale da Medenica nije vršila pritisak na njih i da nije uticala na donošenje odluka u predmetima.

Sutkinja Božović je saopštila da se Medenica nikada nije interesovala za bilo koji predmet po privatnoj osnovi, te da ne zna da se interesovala kod drugih kolega povodom njihovog postupanja. Draškovićeva je objasnila da sa nekadašnjom čelnicom Vrhovnog suda nije imala lični kontakt, osim kao sutkinja i predsjednica.

Glavni pretres je odgođen 16. aprila, jer je Vesni Medenici pozlilo, pa je suđenje nastavljeno 28. aprila. Tada su se u sudnici pojavile sutkinja Vrhovnog suda Vesna Jočić, predsjednica Apelacionog suda Mirjana Popović i penzionisana sutkinja Vrhovnog suda Dušanka Radović, koje su takođe sve negirale da je nekadašnja čelnica Vrhovnog suda vršila pritisak na njih. Dan kasnije su pred sudom isto saopštile i bivše sudije Vrhovnog suda Branimir Femić i Ranka Vuković. Tvrdе da se Medenica nikada nije interesovala za predmete koje su vodili.

Sve aktivne i bivše sudije koje su saslušane tokom aprila u Višem sudu u Podgorici, u nekom periodu su radile na predmetima koje SDT pominje u optužnici protiv nekadašnje čelnice crnogorskog sudstva. Naime, Medenica se tereti da je koristeći svoj službeni položaj i uticaj, posredovala u donošenju odluka u predmetima *Cijevna komerc*, *Carine* i *Port of Adria*.

Podsjećamo, Miloš Medenica, sin Vesne Medenice, tereti se da je 2019. godine stvorio kriminalnu organizaciju, čiji su pripadnici postali njegova majka i drugi okrivljeni, s ciljem šverca cigareta i protivzakonitog uticaja na sudsku vlast, a radi sticanja nezakonite dobiti i moći. Specijalno državno tužilaštvo podiglo je optužnicu protiv njega i njegove majke, Darka Lalovića, Vasilija Petrovića, Bojana i Marka Popovića, Marka Vučinića, Milorada Medenice, Luke Bakoča, Petra Milutinovića, Ivane Kovačević, Radomira Raičevića, Marjana Bevenje, Steva Karanikića i Gorana Jovanovića i firme *Kopad Company*, za krivična djela - stvaranje kriminalne organizacije, krijumčarenje, davanje i primanje mita, protivzakoniti uticaj i navođenje na protivzakoniti uticaj, zloupotreba službenog položaja, šverc droge, nedozvoljeno držanje oružja, nanošenje teške tjelesne povrede i sprečavanje dokazivanja.

Crnogorske sudije i državni tužioci najčešće ne odgovaraju za propuste u radu. Ne odgovaraju za kršenje zakona prilikom izricanja presuda, za neprijavlivanje imovine, zbog pritužbi na rad...

TEMA 2

ODGOVORNOST SUDIJA I DRŽAVNIH TUŽILACA U CRNOJ GORI – RIJETKA POJAVA

Plaćaju li za neodgovornost crnogorske sudije i tužioci? To pitanje, koliko god bilo neobično, neophodno je postaviti, jer podaci pokazuju da su rijetki pojedinci odgovarali za propuste u radu.

Vrhovni sud je samo prošle godine utvrdio da je prekršen zakon u 12, a tokom 2025. u još četiri pravosnažne presude donijete pred crnogorskim krivičnim sudovima. Naime, tokom prethodnih 16 mjeseci usvojeno je ukupno 16 zahtjeva za zaštitu zakonitosti, koje su protiv presuda podnijeli državni tužioci, čime je potvrđeno da su sudovi donosili odluke koje nisu utemeljene u zakonu.

Ono što je problematično je činjenica da to što je sudija radio nezakonito ne utiče na ocjenu njegovog rada. Iz Sudskog savjeta su, pak, za Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore saopštili da su u toku izmjene Pravilnika za ocjenjivanje sudija, te da bi utvrđene nezakonitosti u radu sudija trebalo da utiču na ocjenjivanje.

Tokom 2024. godine disciplinska odgovornost sudija formalno je utvrđena u samo jednom slučaju. Ipak, odluku u tom predmetu kasnije je ukinuo Vrhovni sud i vraćena je na ponovni postupak. Posljednji put je pravosnažno utvrđeno da je sudija bio disciplinski odgovoran još 2021. godine.

Odgovornost izostaje i kada sudije i državni tužioci ne prijavljuju imovinu Agenciji za sprečavanje korupcije. U posljednje dvije godine nijednom sudiji, ni tužiocu, nije utvrđena disciplinska odgovornost po tom osnovu.

“Tumačenje Sudskog savjeta da jednokratno neprijavlivanje imovine ne predstavlja disciplinski prekršaj, uz zahtjev da se dokaže namjera prikrivanja, praktično onemogućava

utvrđivanje odgovornosti i otvara prostor za zloupotrebe.“ To je za Centar za istraživačko novinarstvo kazala pravna savjetnica NVO *Akcija za ljudska prava* Amra Bajrović.

Praksa je i da sudije davanjem ostavke izbjegnu vođenje disciplinskog postupka, što su konstatovali i u Ministarstvu pravde.

“Treba razmotriti mogućnosti za sprečavanje ovih pojava, uvažavajući ustavne i zakonske odredbe u ovoj oblasti. S druge strane, ukoliko postoji sumnja da je sudija ili državni tužilac u svom radu postupao nezakonito, pored disciplinske odgovornosti postoje i drugi odgovarajući postupci”, saopštili su za CIN-CG iz Ministarstva pravde, aludirajući, pretpostavljamo, na krivičnu odgovornost za zloupotrebu službenog položaja.

Slično stanje je i u tužilaštvu. Nijedna od 17 osnovanih pritužbi na rad tužilaca, u posljednje dvije godine, nije dovela do utvrđivanja bilo kakve odgovornosti, ističe se [u izvještaju HRA “Analiza izbora, napredovanja i utvrđivanja odgovornosti državnih tužilaca u 2023. i 2024”](#).

Od početka 2023. godine, Tužilački savjet je u 20 slučajeva odbio predlog za utvrđivanje odgovornosti tužioca, a u jednom je utvrđeno da nije učinjen disciplinski prekršaj. Disciplinska odgovornost je posljednji put utvrđena 2022. godine, kada je jedan tužilac disciplinski odgovarao zbog propusta u vršenju tužilačke funkcije.

Bajrovićeva je za CIN-CG saopštila i da i dalje nije napravljena jasna razlika između disciplinskih prekršaja i kršenja Etičkog kodeksa.

“Disciplinski prekršaji nisu dovoljno precizirani, što omogućava da čak i ozbiljna kršenja zakona prođu nekažnjeno. Neophodno je da se nastavi rad na izmjenama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama i Zakona o Državnom tužilaštvu”.

Bajrovićeva je istakla da bi uvođenje vetinga, uz jačanje disciplinskih normi i etičkih standarda mogao biti ključni korak ka obnovi povjerenja i osnaživanju pravosudnog sistema.

Uz sve to, nekoliko nekadašnjih nosilaca funkcija u pravosuđu je pod optužbama za zloupotrebu službenog položaja, što ukazuje na ozbiljne systemske probleme i izostanak efikasnih mehanizama prevencije i odgovornosti unutar pravosuđa, kazala je Bajrovićeva i naglasila da su potrebne djelotvorne mjere za iskorjenjivanje korupcije iz sudstva i tužilaštva.

Ovi problemi ne samo da narušavaju povjerenje građana u pravosudni sistem, već ugrožavaju i proces evropskih integracija.

U Moldaviji nastavljena provjera integriteta sudija i državnih tužilaca. U martu troje kandidata nije prošlo veting.

TEMA 3

VETING U MOLDAVIJI – U MARTU TRI KANDIDATA DOBILA CRVENI KARTON

Proces vetinga - mehanizam provjere finansijskog, etičkog i stručnog integriteta sudija i tužilaca, o kojem se u Crnoj Gori godinama govori, u Republici Moldaviji se uveliko sprovodi.

Tokom marta ove godine moldavska Komisija za pravosudnu provjeru je utvrdila da dvije sutkinje i jedna pravosudna inspektorka, koja je bila kandidatkinja za Vrhovni sud pravde Moldavije (SCJ), nisu prošle provjeru.

Sa druge strane, šestoro sudija je prošlo provjeru, dok je jedna sutkinja, koja je prethodno dva puta pala u procesu pre-vetinga, ovog puta dobila pozitivno mišljenje nadležne komisije za veting.

Podsjetimo, u aprilu 2022. godine u Moldaviji je počeo proces provjere integriteta sudija i državnih tužilaca.

Rad je započet provjerom kandidata za vodeće pozicije u Vrhovnom savjetu sudstva, Vrhovnom tužilačkom savjetu i njihovim odborima, koju je radila Komisija za pre-veting. Uporedo sa tim procesom počeo je da se sprovodi i poseban proces koji se odnosi na provjeru sudija i kandidata za Vrhovni sud, te sudija i državnih tužilaca na ključnim pozicijama. Taj proces je počeo u julu 2023. godine, dok je u maju i junu 2024. počela provjera sudija i državnih tužilaca na ključnim pozicijama.

Odluka Komisije za pre-veting nema drugi uticaj na karijeru provjeravanog kandidata, osim što ga sprečava da bude kandidat za članstvo u nekom od navedena dva savjeta.

Sa druge strane, u slučaju neuspjeha na vetingu, sudija/državni tužilac se razrješava funkcije na kojoj se nalazi. Pored toga: nema pravo da obavlja funkciju sudije/tužioca

tokom 5-7 godina nakon što odluka o vetingu postane pravosnažna; gubi pravo na posebnu otpremninu predviđenu zakonom za sudije i tužioce; gubi pravo na posebnu penziju/otpreminu za sudije i tužioce, ali zadržava pravo na opštu penziju/otpreminu predviđenu opštim uslovima na osnovu godina.

Oba procesa – pre-veting i veting – u Republici Moldaviji su predviđeni kao posebni, jednokratni postupci koji se ne sprovode periodično.

TEMA 4

ZATVARANJE POGLAVLJA 23: ŠTA JOŠ CRNA GORA TREBA DA ISPUNI U OBLASTI PRAVOSUĐA?

Provjeravali smo - koliko Crna Gora ima obaveza uoči zatvaranja poglavlja 23 u oblasti pravosuđa?

Crna Gora se suočava s velikim izazovom zatvaranja poglavlja 23, koje se odnosi na pravosuđe i temeljna prava. Iako je Evropska komisija prepoznala napredak u određenim pravosudnim reformama, predstoji još mnogo posla kako bi se ispunili svi standardi i steklo povjerenje građana.

Crna Gora, prema izvještaju Evropske komisije i završnim mjerilima, treba da se fokusira na nekoliko važnih zadataka. Jedan od njih je promjena Ustava, kako ministar pravde više ne bi bio član Sudskog savjeta. Takođe, potrebno je da većinu članova Sudskog savjeta čine sudije koje biraju same sudije. Vlada Crne Gore je 17. aprila predložila ove izmjene Ustava (vidi dolje, Kratke vijesti).

Evropska unija naglašava da su nezavisnost, nepristrasnost, integritet i efikasnost pravosuđa ključni za vladavinu prava. Sudije i državni tužioci moraju raditi bez političkih i drugih uticaja, iako svjedočimo da političari često komentarišu njihov rad, čime ugrožavaju njihov integritet. Poseban akcenat stavljen je na obezbjeđivanje adekvatnog budžeta, kadrovskih resursa i uslova rada, iako i dalje postoji hroničan

nedostatak sudija i državnih tužilaca, što je problem koji zahtijeva hitno rješavanje. Predložene su i izmjene zakona kojima bi njihove zarade bile povećane za 30% (vidi temu br. 5).

Neophodno je i osigurati da izbor, ocjenjivanje i napredovanje sudija i tužilaca bude transparentno i po principu zasluga (stručnosti), te da raspodjela predmeta u sudovima bude potpuno slučajna. Iako su obrazloženja nekih odluka unaprijeđena, ona i dalje mogu biti bolja, u vidu jasnog navođenja svih kriterijuma i potkriterijuma. Takođe, potrebno je dodatno raditi na unaprjeđenju PRIS-a, sistema za slučajnu dodjelu predmeta, kako bi se povećala efikasnost i smanjio rizik od manipulacija.

EU zahtijeva dosljednu primjenu disciplinskih mjera u slučajevima kršenja profesionalnih standarda od strane sudija i državnih tužilaca (vidi temu 2). Neophodno je efikasnije sprovođenje mjera provjere imovine i podizanje svijesti javnosti o dostupnim, efektivnim žalbenim mehanizmima. Ipak, u posljednje dvije godine nije utvrđena disciplinska odgovornost sudija i državnih tužilaca zbog neprijavljivanja imovine, a disciplinske sankcije su generalno rijetke. Tokom 2024. godine disciplinska odgovornost formalno je utvrđena u samo jednom slučaju, ali je tu odluku kasnije ukinuo Vrhovni sud i vratio predmet na ponovni postupak koji do danas nije okončan.

Poseban akcenat stavljen je na potrebu za ubrzanjem sudskih postupaka, smanjenjem zaostalih predmeta i modernizacijom informacionih sistema. Neophodno je unaprijediti bazu sudske prakse, povećati dostupnost sudskih odluka i ulaganja u obuku pravosudnog kadra. Ipak, posljednju CEPEJ izvještaj ukazuje na ozbiljan pad efikasnosti – Upravni sud bilježi pad ažurnosti od 89%, a prosječno trajanje postupaka iznosi 739 dana. Vrijeme rješavanja predmeta u građanskim i privrednim sporovima premašilo je 300 dana, dok je zaostatak u Vrhovnom sudu čak 93%, što je najviši nivo u Evropi. Crna Gora je među rijetkim državama gdje rast broja predmeta prati pad efikasnosti, što zahtijeva hitne mjere.

Za zatvaranje poglavlja 23, Crna Gora mora da dokaže punu posvećenost principima vladavine prava kroz konkretne, održive i transparentne reforme. Pred njom su, ne samo zadaci poput izmjena Ustava, poboljšanja kadrovskih politika i digitalizacije pravosuđa, već i suštinska izgradnja kulture nezavisnosti, odgovornosti i efikasnosti unutar pravosudnog sistema. Ostvarenje ovih ciljeva biće ključno ne samo za napredak u evropskim integracijama.

Vlada Crne Gore predložila izmjene zakona koji bi trebalo da omoguće veće plate sudijama i državnim tužiocima za 30%.

TEMA 5

| POVEĆANJE ZARADA SUDIJA I DRŽAVNIH TUŽILACA

Sudije i državni tužioci bi uskoro mogli da dobiju veće plate. Vlada Crne Gore je predložila dopune Zakona o Sudskom savjetu i sudijama i Zakona o Državnom tužilaštvu, prema kojima bi sudijama i državnim tužiocima zarade trebalo da budu uvećane 30 odsto.

Predloženi akti propisuju, između ostalog, da rukovodioci državnih tužilaštava i državni tužioci, ali i sudije i predsjednici sudova, imaju pravo na dodatak na funkciju u iznosu od 30 odsto visine osnovne zarade, što ne isključuje pravo na druge dodatke na osnovu zarade u skladu sa zakonom.

U februaru je predsjednica Vrhovnog suda Crne Gore Valentina Pavličić zatražila je da se nađe „hitno privremeno rješenje“ u cilju povećanja zarada u crnogorskom sudstvu. Tim povodom je pisala premijeru Milojku Spajiću, potpredsjedniku Vlade Momu Koprivici, ministru pravde Bojanu Božoviću i ministru finansija Novici Vukoviću. Pavličićeva je smatrala da je Crna Gora obavezna da donese poseban zakon „kojim će konačno biti adekvatno regulisano pitanje zarada sudija“, kao što je to učinjeno u Hrvatskoj, Srbiji i Bosni i Hercegovini. Privremeno rješenje, do donošenja posebnog zakona, prva žena crnogorskog sudstva je vidjela u usvajanju Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru kojim bi se zarade sudijama uvećale oko 30%.

U jesen prošle godine Udruženje sudija Crne Gore je planiralo štrajk upozorenja zbog, kako su naveli, negativnog odnosa Vlade prema sudskoj grani vlasti i zbog visine zarada u sudstvu. Ipak, od štrajka su odustali nakon razgovora sa predstavnicima Ministarstva pravde i Ministarstva finansija.

I iz Sindikalne organizacije državnih tužilaštava Crne Gore žalili su se tada na niske zarade za državne službenike i namještenike, ali i tužioce.

„Kao posljedica toga, većina tužilaštava u Crnoj Gori suočava se s manjkom kadrovskih kapaciteta. Ovakva situacija ne samo da otežava svakodnevno funkcionisanje tužilaštava, već ozbiljno ugrožava kvalitet i efikasnost rada. Preopterećenost postojećeg kadra, izazvana nedostatkom novih tužilaca, dugoročno može dovesti do disfunkcionalnosti cjelokupnog pravosudnog sistema“, naveli su tada iz sindikata.

Prema dostupnim podacima, plate u pravosuđu u Crnoj Gori variraju. Osnovne zarade sudija nižih instanci kreću se od 1.200 do 1.600 eura, dok plate sudija Vrhovnog suda variraju od 2.500 do 3.000 eura. Prosječna plata u osnovnim državnim tužilaštvima iznosi oko 1.600 eura, dok je u višim tužilaštvima oko 1.900. Specijalni državni tužioci zarađuju u prosjeku 2.500 eura, dok predsjednica Vrhovnog suda i vrhovni državni tužilac, sa pripadajućim naknadama, zarađuju skoro 4.200 eura mjesečno.

TEMA 6

SUDSKI SAVJET NIJE DOZVOLIO "BIJEG" SUDIJA IZ SPECIJALNOG ODJELJENJA VIŠEG SUDA U PODGORICI

Sudije Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici nisu dobile odobrenje Sudskog savjeta za prelazak u Apelacioni sud.

Sudski savjet nije dozvolio da Specijalno odjeljenje Višeg suda u Podgorici ostane bez sudija koji su se prijavili za napredovanje u Apelacioni sud Crne Gore. Time će to odjeljenje, zaduženo za predmete iz oblasti organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina, zadržati kapacitet neophodan za rad na najsloženijim slučajevima. Podsjetimo, Specijalno odjeljenje je, na kraju 2024. godine, imalo 168 neriješenih predmeta.

Sudski savjet je na sjednici u aprilu odlučio da za sutkinju Apelacionog suda izabere samo sutkinju Građanskog odjeljenja Višeg suda u Podgorici Ognjanu Boljević, ali ne i njene kolege iz Specijalnog odjeljenja: Amira Đokaja, Igora Đuričkovića i Vesnu Kovačević. Za napredovanje u Apelacioni sud prijavio se bio i bivši predsjednik Višeg suda u Podgorici Boris Savić, ali ni on nije dobio zeleno svjetlo.

“Vodeći o računa o javnom interesu, efikasnosti rada Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici i započetim postupcima pred ovim odjeljenjem, Sudski savjet nije izabrao ostale sudije Apelacionog suda Crne Gore, imajući u vidu da kandidati upravo postupaju u ovim postupcima”, saopšteno je iz Sudskog savjeta.

Akcija za ljudska prava (HRA) je ranije isticala da nemamo luksuz da sudije Specijalnog odjeljenja napreduju, jer se pojedini ozbiljni postupci odgađaju, a neki isuviše dugo traju.

“Vratili bi se na početak i došli u situaciju da prije svega veliki broj optuženih koji se nalazi u pritvoru izađu iz pritvora. Postoje velike opasnosti od njihovog bjekstva... Mislim da u ovom trenutku nemamo luksuz za ponavljanje svih tih postupaka i njihovo počinjanje od nule, već da bi te sudije trebalo da shvate odgovornost i poziciju kojoj se nalaze”, kazala je ranije Bojana Malović iz HRA za TV Nova.

Među postupcima koji se vode pred Specijalnim odjeljenjem Višeg suda u Podgorici je, između ostalih, i onaj koji se vodi protiv bivše predsjednice Vrhovnog suda Crne Gore Vesne Medenice, kao i protiv bivšeg predsjednika Privrednog suda Blaža Jovanića, bivšeg glavnog specijalnog tužioca Milovoja Katnića, bivšeg specijalnog tužioca Saše Čađenovića, sutkinje Milice Vlahović Milosavljević...

Sudski savjet je na sjednici održanoj 13. decembra jednoglasno odlučio da poveća broj sudija u Specijalnom odjeljenju Višeg suda u Podgorici za šest. Takođe je zaključeno da je potrebno povećati broj savjetnika, kako bi svaki sudija imao po jednog. U međuvremenu, u ovo odjeljenje je već izabrano i raspoređeno još dvoje sudija, a izabrano je i još pet sudija Višeg suda u Podgorici.

Zategnuti odnosi između Ustavnog i Vrhovnog suda Crne Gore. Rješenje – zajednički sastanak.

TEMA 7

VARNICE NA RELACIJI USTAVNI SUD - VRHOVNI SUD, ZAJEDNIČKI SASTANAK MOGUĆE RJEŠENJE

Ustavni sud Crne Gore je u odlukama kojima je usvojio ustavne žalbe utvrdio da Vrhovni sud nema pravo da odbacuje tužbe za pravično suđenje zbog zloupotrebe prava, i da je time ograničio prava podnosilaca tužbi. Taj stav je izazvao reakciju Vrhovnog suda odakle ističu da odnosi dva suda „mogu biti tenzični, ali u svojoj suštini moraju biti partnerski, jer od njihovog dijaloga zavisi stepen vladavine prava u Crnoj Gori”.

Ustavni sud je prvobitno saopštio da je „pružio ustavnopravnu zaštitu pravu na suđenje u razumnom roku, u situacijama kada Vrhovni sud odbacuje tužbe za pravično zadovoljenje zbog zloupotrebe prava”.

„Ukidajući predmetne odluke Vrhovnog suda i vraćajući ih na ponovni postupak i odlučivanje, Ustavni sud je, između ostalog, izrazio stav da je Vrhovni sud uveo nova pravila i način odlučivanja po tužbi za pravično zadovoljenje, koje kao takvo nije propisano ni Zakonom o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, niti Zakonom o parničnom postupku.”

Poslali su i poruku Vrhovnom sudu da se u svakom konkretnom predmetu “uzdrži od proizvoljnog zaključivanja”.

Ubrzo nakon saopštenja Ustavnog suda oglasila se čelnica crnogorskog sudstva Valentina Pavličić. Napomenula je da je održavanje pravosudnog dijaloga jedna od ključnih strateških obaveza Crne Gore na putu pristupanja Evropskoj uniji.

„Stoga, čudi ovakav odnos Ustavnog suda prema Vrhovnom sudu, jer se objavljivanjem stručnih stavova iz najnovije prakse putem jednostranih saopštenja u kojima se Vrhovni sud poziva ‘da se uzdrži od proizvoljnog zaključivanja u konkretnim predmetima’ odstupa od očekivanog nivoa institucionalne uzdržanosti i pravne utemeljenosti, zbog

čega se stiče utisak o senzacionalističkom karakteru takvih objava”, piše u saopštenju Vrhovnog suda koje je potpisala Pavličićeva.

Iz tog suda poručuju da će se tokom njenog mandata „uzdržati od ocjene pravnog pristupa Ustavnog suda u ovim i drugim predmetima”.

Izvršna direktorica Akcije za ljudska prava Tea Gorjanc-Prelević se u izjavi za Radio Crne Gore založila za uspostavljanje dijaloga dva suda u opštem interesu. “Mislimo da je najcjelishodnije, najkorisnije, zapravo, da se sudije koje u tim sporovima odlučuju nađu na jednom kolegijalnom stručnom sastanku da razriješe sve dileme i tako spriječe da se nejasno stanje nastavlja, i da Ustavni sud onda ukida odluke Vrhovnog i vraća na ponovno odlučivanje. To bi bilo najpraktičnije, i najkorisnije za opšti interes građana koji očekuju pravdu, i bolje da je dobiju odmah od Vrhovnog suda”, kazala je Gorjanc-Prelević.

TEMA 8

HRA NA SASTANKU SA ČLANOVIMA VENECIJANSKE KOMISIJE

Delegacija Venecijanske komisije je boravila u posjeti Crnoj Gori 24. i 25. aprila 2025. godine, u sklopu aktivnosti na izradi mišljenja o postupku prilikom prestanka funkcije sudija Ustavnog suda zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju. Tokom posjete, delegacija se sastala sa predstavnicima crnogorskih institucija, uključujući predsjednika Sudskog savjeta, predsjednicu Vrhovnog suda, predsjednicu i sudije Ustavnog suda, predsjednika Crne Gore, kao i sa predstavnicima pozicije, opozicije i nevladinog sektora.

Predstavница Akcije za ljudska prava Amra Bajrović prisustvovala je sastanku sa članovima Venecijanske komisije i iznijela stav HRA da mandat sudija Ustavnog suda prestaje na osnovu imperativnih odredbi Ustava i Zakona

Članovi Venecijanske komisije boravili u Crnoj Gori gdje su sa predstavnicima državnih institucija, pravosuđa, vlasti i opozicije i NVO sektora, razgovarali o prestanku funkcije sudije Ustavnog suda zbog ispunjenja uslova za penziju.

o penzijskom i invalidskom osiguranju (ZPIO), na isti način kao i za sve ostale sudije u Crnoj Gori. HRA je upozorila da nastavak vršenja sudijske funkcije Budimira Šćepanovića i Desanke Lopičić, kojima je mandat odavno istekao, predstavlja kršenje vladavine prava i podriva legitimitet Ustavnog suda.

Bajrovićeva je na sastanku istakla da je HRA prethodno zatražila pravno mišljenje istaknutog profesora radnog prava i penzionisanog sudije Vrhovnog suda Srbije Zorana Ivoševića, koje potvrđuje stav da mandat sudija Ustavnog suda prestaje kada sudije navrše godine života propisane za odlazak u starosnu penziju, shodno ZPIO, a ne Zakonu o radu, kao što tvrde sudije Ustavnog suda koje su ispunile uslove za prestanak funkcije.

U slučaju sutkinje Dragane Đuranović, iako je postupak predviđen Ustavom prekršen, jer je Ustavni odbor, umjesto samog Ustavnog suda zaključio da je sutkinja Đuranović ispunila uslove za prestanak funkcije, HRA smatra da je ova radnja ipak bila primjerenija nego potpuno zanemarivanje člana 154 Ustava, kako u Ustavnom sudu, tako i u Skupštini Crne Gore. S obzirom na to da je Ustavni sud zanemario ovu odredbu umjesto da je primijenio, HRA smatra da je "snaga Ustava" prešla na Skupštinu s dobrim razlogom.

Predlog *Akcije za ljudska prava* je da se ubuduće Ustavom jasno propiše kada sudijama Ustavnog suda prestaje funkcija usljed ispunjenja uslova za odlazak u penziju, po uzoru na rješenje iz Bosne i Hercegovine, gdje Ustav propisuje da mandat sudijama traje do navršenih 70 godina.

Do tada, HRA smatra da bi odluke o prestanku funkcije sudija Ustavnog suda trebalo da budu deklaratornog karaktera, u skladu s Ustavom i ZPIO, bez potrebe da sudije izražavaju mišljenje ili glasaju o tom pitanju. To podrazumijeva da predsjednik suda donosi odluku kojom utvrđuje da su sudije ispunile uslove za odlazak u penziju, i o tome obavještava nadležnog predlagачa.

Sastanak sa članovima Venecijanske komisije bio je prilika da i NVO izlože svoje argumente i ukažu na potrebu tumačenja Ustava i zakona u dobroj vjeri. Sastanku su osim HRA prisustvovali i predstavnici Udruženja pravika Crne Gore, Centra za monitoring i istraživanja (CeMI) i Građanske alijanse.

| KRATKE VIJESTI

SUĐENJE KATNIĆU I LAZOVIĆU DIJELOM UZ KAMERE

Dio suđenja u predmetu koji će se protiv bivšeg glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića i nekadašnjeg pomoćnika direktora Uprave policije Zorana Lazovića voditi pred podgoričkim Višim sudom, biće audio-vizuelno sniman, odlučio je Vrhovni sud Crne Gore.

Kako je potvrđeno Vijestima iz tog suda, moći će da se snima početak glavnog pretresa, davanje završnih riječi i izricanje presude. Zahtjev za audio-vizuelno snimanje suđenja je podnio Milivoje Katnić, a potom i branioци Zorana Lazovića.

Vijeće Višeg suda u Podgorici potvrdilo je u martu optužnicu Specijalnog državnog tužilaštva protiv Katnića i Lazovića, kojima se stavlja na teret krivična djela stvaranje kriminalne organizacije i zloupotreba službenog položaja, kao i nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija. Lazović je optužen i za pranje novca.

VLADA PREDLOŽILA IZMJENE USTAVA CRNE GORE

Vlada Crne Gore je na sjednici 17. aprila utvrdila predlog izmjena Ustava koje se odnose na sastav Sudskog savjeta.

Sudski savjet sada čine: ministar pravde, predsjednik Vrhovnog suda, četiri ugledna pravnika koje bira Skupština i četvoro sudija koje bira Konferencija sudija. Međutim, važeći model ne obezbjeđuje većinsko članstvo sudija koje biraju druge sudije, suprotno evropskim standardima.

Iz tog razloga, u diskusiji je ocijenjena opravdanom potreba za promjenom ustavnih odredaba – kako bi većinu u Sudskom savjetu činile sudije koje su izabrane od strane drugih sudija, da ministar pravde više ne bude član Savjeta, te da članovi koji nisu sudije budu birani na osnovu profesionalnih referenci i integriteta, po objektivnim i mjerljivim kriterijumima, kako bi kvalitetno doprinosili radu i ostvarivanju ustavnih i zakonskih nadležnosti ovog tijela.

Ministar pravde Bojan Božović, koji se lično zalagao da ne bude član Sudskog savjeta, ranije je govorio da su izmjene Ustava u tom pravcu usklađene sa preporukama GRECO-a i Evropske unije, i predstavljaju važan korak u sprovođenju Reformske agende, odnosno Plana rasta.

Za uklanjanje članstva ministra iz Sudskog savjeta, kao i za jačanje garancija nezavisnosti i nepristrasnosti članova savjeta koji nisu sudije, godinama unazad zalagala se i Akcija za ljudska prava, ukazujući na potrebu depolitizacije Sudskog savjeta i poštovanje međunarodnih standarda.